

CASA DE NINES

IBSEN, Henrik

Ed. Proa, 1^a de febrer 2004, traducció, Feliu Formosa i Carolina Moreno, 148 pàgines. t.o. *Et dukkehjem*, 1879.

Helmer i Nora estan feliçment casats, tenen 3 fills i es disposen a celebrar el Nadal. Helmer ha estat promogut a la direcció d'un banc. En l'aparent felicitat de la família hi ha un secret: Nora va demanar diners a Krogstad, procurador sense escrúpols, quan l'Helmer estava greument malalt, havia de canviar de clima, i així van poder anar a Itàlia per guarir-se. Helmer pensava que aquests diners els deixava el pare de Nora. El pare avalava el préstec, però va morir abans, i ella va falsificar la firma. Krogstad treballa en el mateix banc que Helmer, i ara aprofita el secret de Nora per pressionar per tenir un càrrec. Però Helmer l'acomia. Krogstad li diu a Nora que si no aconsegueix que el restitueixi en el càrrec, ho dirà tot. Ella ho explica tot a la seva amiga Cristina Linde, la qual proposa a Krogstad viure junts com en altre temps va desitjar. Però una carta del procurador assabenta Helmer del préstec amb l'aval falsificat. Cristina creu que perdonarà Nora per haver-lo salvat. Però aquest li retreu amb violència i ofenses la seva conducta. Mentre, rep una nova carta en la qual Krogstad retorna el contracte i no denunciarà els Helmer. Torvald Helmer vol reconciliar-se amb Nora, però aquest afer l'ha fet reflexionar sobre el seu paper de dona-nina. Torlvad ara li és estrany i egoista, i se'n va de casa deixant la família.

De manera breu presenta amb traça la figura de Nora i l'ambient on es troba que l'obliga a fer un paper de persona disminuïda segons les expectatives socials i del seu marit. Es manté la intriga sobre el desenllaç. Per els criteris de l'època, una obra de teatre havia de tenir un començament, una trama i un desenllaç en el qual s'exposen les idees. Però el final de *Casa de nines* és expressament obert, Ibsen no mostra el moment en què el marit de Nora llegeix la carta que ella li ha escrit, amb la qual cosa el final és una pregunta oberta, una invitació que l'espectador reflexioni, en comptes de ser moralitzat. Altres elements innovadors són les accions interiors, la importància del que poden pensar o sentir els personatges i que no diuen, i l'el·lipsi o obscenitat, hi ha coses que ocorren fora d'escena, que l'espectador no veu i ha de reconstruir al cap amb les dades de què disposa, no necessàriament amb solució única, ni amb solució. Manté també idees naturalistes, com el tractament de l'herència i l'especificació de l'ambient en el qual ha crescut la Nora. El passat no està gaire descrit, per la qual cosa no hi pot haver molta contradicció interna amb ell. En canvi, es tracta definitivament de teatre d'idees que parla de la condició de les dones, la Nora és una persona que no es resigna a ser una "nina".

Nora es una persona capaç amb caràcter i iniciativa com es veu en les gestions per salvar el marit. Malgrat això, per l'educació rebuda, ha de fingir infantilisme, submissió al marit, i viure per la canalla i la llar, ha de mostrar-se ingènua i malgastadora, sense cap pretensió de ser igual a l'home. Un aprenentatge cultural duu moltes dones a representar un paper de menor d'edat. Feminitat porta així a infantilitzar els gestos, el vocabulari, i la manera de viure. L'ideal és la submissió i esperar ser tractada amb condescendència i lloada per la bellesa, discreció i docilitat. Al drama, Ibsen fa petar aquest rol amb la incongruència i hipocresia del marit. La marxa de Nora sembla lògica, però nosaltres podem esperar la reconciliació. La bona disposició d'Helmer i la fe en el matrimoni i en la absoluta necessitat de la família, ens donen motius. Sabent que aquesta segona etapa de la parella haurà de ser diferent.

12/8/2019
